

הגדושנו את הטינה

השבוע פירסמה נשיאות הכנסת את סיכום פעולות הכנסת בשלוש שנותיה הראשונות. זהו מיסמך מאליף. סיעתנו, שקיבלה 1.2% מן הקולות בבחירות, מהווה רק 0.8% בכנסת — 1 מיליון 119, מה חלקה בעבודת הכנסת? הנה, למשל, השטח היחיד שבו ניתן לנו (עדיין) לפעול בלי הגבלה ומחסום: השאלות. סיעתנו הקטנה (0.8%) עומדת במקום השני בכנסת. במשך שלוש השנים היא הגישה 740 שאלות — 16% מכל השאלות שהוגשו. כל סיעת גח"ל (שהיו לה 26 ח"כים, ושיש לה כיום 22 ח"כים) הגישה 799. להשוואה: מפלגת העבודה הגישה 595, המרכז החופשי 301, מק"י 224, הליברלים העצמאיים 35. במושב השנתי השלישי בלבד היה הסיכום: גח"ל 324, העולם הזה — כוח חדש 292, המרכז החופשי 274, מפלגת העבודה 243.

שונה המצב לגבי הצעות-חוק פרטיות. עוד בראשית הכנסת נעשתה קנוניה בין מפא"י וגח"ל לסתום את פיגו בשטח זה, באמצעות קביעת "מיכסות". לפי מיכסה זו מותר לנו להעלות רק 1 מתוך 32 הצעות-חוק פרטיות — כ-3%. אך הנה מראה הסיכום כי גם בשטח זה אנחנו עומדים במקום השני בכנסת. מתוך 73 הצעות-חוק הפרטיות שהועלו בכנסת זו הועלו 7 — גח"ל, שאין עליה למעשה שום הגבלה, העלתה 32. מפלגת העבודה — 2, רק"ח — 6, מק"י — 5, המרכז החופשי — 2. חמור עוד יותר המצב לגבי הצעות-חוק פרטיות, מכשיר שגם הוא טורס באותה קנונייה של מפא"י-גח"ל. כאן מופעלת המיכסה בקפדנות קיצונית. אך היא לא הצליחה לסתום את פיגו לגמרי. למרות שהמיכסה שלנו היא 3%, העלינו בשלוש השנים 15 הצעות, שהן 6% מכל ההצעות שהועלו. במושב השנתי האחרון הצלחנו, על ידי שימוש בטכסיס פרלמנטי טריים שונים, להעלות 5 מתוך הסך הכולל של 79 הצעות — שוב פי שניים יותר מן

השבוע שעבר סיפק המשך נאה לסטטיסטיקה זו. נוסף על ההצעות הדחופות שהגשנו לסדר-היום: על עשרות השאלות שהגשנו ושנענו; על החיכוכים שניהלנו עם ראש-הממשלה, שרה-החוק ושר-הביטחון בצורת שאלות נוספות — נאמנו שישה נאומים מעל דוכן הכנסת. כל השישה נגעו לנושאים חשובים ביותר, אילו פירסמנו אותם במלואם כאן, היה דו"ח זה ממלא את כל גיליון העולם הזה, כולל שני השערים, ומשתפך החוצה. נסתפק, איפוא, בהבאת כמה מן הקטעים העקרוניים.

היכן העצר של דיין?

לציום לנקוט עמדות הקרובות לעמדות שלנו? מדוע? מפני שבחוק-לארץ נוצרת מציאות פוליטית חדשה! השר דיין הגיב על המציאות החדשה. מציאות חדשה זו צריכה לעניין את הכנסת. בניגוד למקובל, קם דיין אחרי דברי והשיב להם בנפרד. בין השאר אמר: **משנה דיין:** היות וחברי-הכנסת אורי אבנרי בימעט אינו משאיר שאלתה ללא שאלה נוספת, אני מרשה לעצמי הפעם להוסיף תשובה נוספת. קודם כל, חברי-הכנסת אבנרי אמר שיש עמדת-ממשלה מוצהרת בקשר ליחסים בין ארצות-הברית ובין מצרים. אינני סבור שיש עמדת-ממשלה בעניין זה. ואינני סבור שיש עמדה מוצהרת של הממשלה בעניין זה. מכל מקום, בתקופה שאני חבר-בממשלה, אינני זוכר אף החלטה של ממשלת ישראל בה היא אומרת, שממשלת-ישראל מתנגדת לכך שארצות-הברית תגדיל את השפעתה במצרים, או תכונן איתה יחסים דיפלומטיים. אין על כך כל החלטת-ממשלה, ובחדאי לא החלטת-ממשלה מוצהרת. דיין הסביר כי ראש-הממשלה ידע על פגישתו, אם כי היא לא תואמה עימו מראש. אחרי פולמוס נוסף סיכם דיין:

דיין

משנה דיין: ... אני מציע לכנסת לא להעביר את הנושא לדיון בהעדה. העלאת הנושא במליאת הכנסת מילאה את כל תפקידיה: היא נתנה הזדמנות לחברי-הכנסת אבנרי לנאום נאום; היא נתנה הזדמנות לחברי-הכנסת וילנר לומר דברים הפוכים ממה שהוא טוען; ולי נתנה הזדמנות להשיב מה שאני רוצה להשיב. כאשר קם דיין בשלישית, כדי להגיב על דברי ח"כ תמיר ומיקוניס (שנמנעו מהצבעה), התפתח עוד דו"שיח קטן: **משנה דיין:** ... אילו היה מיקוניס בא ואומר מה אנחנו יכולים לעשות כאן, וכאן זה לא בקהיר, כי לשם אינך יכול להגיע, אלא בתל-אביב ובירושלים, כדי לקדם את השלום ...

אורי אבנרי: בחברון ובשכם. **משנה דיין:** ח"כ אבנרי, אם תעלה עוד פעם — אשיב לך!

השאלה היא אם אני תומך בזה שהשר דיין מופיע בהי"ך לארץ ואומר שם את ההיפך ממה שטוענת ממשלת-ישראל. והרי לא נניח שהשר דיין אמר בטלחיויה האמריקאית דבר אחד, ובשיחה עם הנשיא ניכסון דבר הפוך. אם הנושא יועבר להעדה, היא תיתן דעתה גם על התופ-עה, ששר-החוק הגדיר אותה בהגדרה הקולעת: שיש אצלנו אנשים שהם "גנן בביתך ויונה בצאתך". מדוע ראה השר דיין צורך, בהופיעו בחוק-לארץ, לנקוט עמדה כזאת, ומדוע בארץ הוא נוקט עמדות אחרות? זה עניינו הפרטי שלו.

את הכנסת צריכה לעניין השאלה: מדוע שרי ישראל, כאשר הם באים לחוק-לארץ, נא-

* עזר — שילסון, מימשל. בתנ"ך מופיעה המילה רק פעם אחת (שופטים י"ח, ז).

ח"כ וילנר מרק"ח העלה לסדר-היום את הכרזותיו של משה דיין בארצות-הברית. דיין טען כי הביע את דעת הממשלה כאשר אמר שהוא מוכן להחזיר, "הרבה, הרבה" שטחים תמורת שלום, וכי הביע דעה אישית כאשר אמר כי ישראל מעוניינת בחידוש היחסים בין ארצות-הברית ומצרים.

קמחי והצעתו להעביר את העניין לוועדת-החוק-זה ביטחון. בין השאר נימקתי זאת כך:

אורי אבנרי: ... יש לבעייה הזאת שני צדדים. הצד האחד: האם מותר בכלל לשרים מרכזיים של ממשלת-ישראל להופיע בחוק-לארץ ולהציע הצהרות הסותרות את העמדה המוצהרת של הממשלה. כפי שהורה השר דיין עצמו? והצד השני: תוכן ההצהרות כשלעצמן.

אתמיל הופיע כאן ראש-הממשלה ואמר, בתשובה לשאל-תי, כי שיחתו של השר דיין עם הנשיא הנבחר, ריצ'רד ניכסון, לא תואמה עם ממשלת-ישראל. זה מעורר שאלות חמורות.

אני מצטרף במאה אחוה לדעתו של השר דיין בעניין גישתנו ליחסי ארצות-הברית-מצרים. אני דוגל בזה כזמן, וכתבתי על כך לא פעם. כל המדבר עם מנהיג אמריקאי על נושא זה ייזכר כי אין תשובה אחרת. אין אנו יכולים להיות מעוניינים בכך שאנחנו נהיה קליינט בלעדי של אר-צות-הברית, ושהערכים יהיו קליינט בלעדי של ברית המועצות. איננו מעוניינים בכך שהנוכחות הזרה היחידה בקהיר תהיה של ברית-המועצות, כשם שאנו מעוניינים בכך שבישראל תהא נוכחות דיפלומטית סובייטית.

לכן, לגופם של דברים, אין לי ריב עם השר משה דיין. אבל יש לי ריב עימו לגבי המצב הפורמאלי של העניין.

אם משרד-החוק נקט עמדה הפוכה, ומסביר עמדה הפוכה זו בארצות-הברית, הרי זה בכל זאת קצת מוזר שלארצות-הברית יבוא חבר מרכזי של ממשלת-ישראל, שר שרבים גם פה וגם שם רואים בו את יורש-העצר של ראש-הממשלה הנוכחי, ויצהיר הצהרה הנוגדת את כל ההסכרה הישראלית. עות עליהם.

פתחתי את נאומי במילים: "ברגע זה נמצאים שלושה אסטרונוטים בדרך אל הירח. אך נידמה לי כי הנואמים ש-נאמו כאן כבר הינם על הירח!"

כי הבעייה הינה בנוכחות קונסולים אלה בירושלים, אלא בכך שממשלותיהם

ירושלים היא פצע פתוח

ייתן לטרכים בירושלים, במיסגני רת של הסדר מדיני, במיסגרת של שלום — זוהי הבעייה הגדולה הפתוחה לפנינו. נגזח קונסולים לא יעזור לשלום, ובוודאי לא יקדם את הביטחון. בשוחות רבות שניהלתי בחו"ל, שבהן התעוררה בעיית ירושלים, למדתי על הגישה האמריקאית אליה. רק לפני כמה שבועות שוחחתי על כך עם השגריר צ'ארלס יוסט, שוחחתי עמו על הממשלה האמריקאית ו-נציגה בא"ם. למדתי מדבריו כי גם הוא מבין, שאם רוצים לשמור על אחדות ירוש-

להתפעל מהרגש המופלא של חיילים שלנו, שהקימו למחרת ה-קרב אנדרטות מאולתרות לחללי האויב, לעומת חוסר-הרגש המי-זעזע של עסקנים למיניהם, המי-קווים עכשיו לעשות חן פוליטי מפרשעה זו. עובדה היא שיידינו הטובים ביותר ב-עולם אינם סבורים עדיין שבעיית ירושלים באה על פתרונה הסופי. גם יידינו המושב-עים ביותר, הרוצים לשמור על איחוד ירו-שלים, סבורים שיש לתת לערבים מעמד מיוחד בירושלים.

ריטניה — אינו מכירות בסיפוח ירוש-לים המזרחית לישראל. "למה לנהוג כמו כלב הנושך את המקל המכה אותו, תחת לנשוך את האדם המחזיק במקל?" זהו איש מן הנואמים לא העו להציע שנויב עם האמריקאים! על הבעייה העקרונית — בעיית ירו-שלים — אמרנו: **אורי אבנרי:** ... בעיית ירושלים היא עדיין פצע פתוח, הדרוש טיפול ברגש של רופא, פעינות של רופא, ולא שילחוב-יצרים של עיתונאים ועסקנים. אין פרשה המוכיחה זאת יותר